

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej
w Sadowiu

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu jest jednostką organizacyjną gminy utworzoną do realizacji zadań własnych i zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje 22 sołectwa, w których zamieszkuje 4 180 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pani Marzena Urban - Żelazowska.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu został powołany Uchwałą Nr XI/30/90 Gminnej Rady Narodowej w Sadowiu z dnia 26 lutego 1990 roku w sprawie powołania jednostki budżetowej – Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadowiu, a utworzony na mocy Zarządzenia Nr 2/90 Naczelnika Gminy w Sadowiu z dnia 12 marca 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek posiada własny REGON 291185380 i NIP 863-15-82-636.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadowiu jest Pani Ewa Chlebna.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXI/89/04 Rady Gminy w Sadowiu z dnia 28 października 2004 r. w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sadowiu.

Zmiany do Statutu zostały wprowadzono Uchwałą Nr XXXVIII/174/06 Rady Gminy w Sadowiu z dnia 29 sierpnia 2006 r. Zmiany dotyczyły § 1 ust. 4 – wprowadzono ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), ustawę z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 85, poz. 732). Obecnie wymienione akty prawne są już uchylone.

Statut należy uaktualnić – § 1 wymienić aktualne przepisy prawa, w oparciu o które działa Ośrodek, § 5 – dotyczy aktualnie realizowanych zadań własnych przez Ośrodek, § 11 dot. obsługi finansowo - księgowej oraz kasowej Ośrodka.

Uchwałą Nr XII/58/03 Rady Gminy w Sadowiu z dnia 5 grudnia 2003 r. w sprawie zasad przyznawania usług opiekuńczych oraz zasad częściowego lub całkowitego zwalniania z opłat jak również trybu ich pobierania. Uchwałą należy uaktualnić.

Upoważnienia Wójta Gminy z dnia 30.04.2004 r. dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadowiu do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy zgodnie

z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze późn. zm.) oraz przepisami wykonawczymi do tej ustawy.

Zarządzenie Nr 4/2012 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadowiu z dnia 20.02.2012 r. w sprawie ustalenia zasad wysokości świadczeń pomocy społecznej w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (stawka miesięczna dla 1 osoby wynosi od 60 do 90 zł).

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracoń – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 907/2012 z dnia 9 października 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.
2. Barbara Nowak - Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – koordynator kontroli – na podstawie upoważnienia do kontroli nr 906/2012 z dnia 9 października 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską,
3. Zofia Syska – koordynator Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacyjnych - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 916/2012 z dnia 9 października 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadowiu* pod pozycją Nr 3.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 11 – 12 października 2012 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. *Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.*
2. *Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.*
3. *Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.*
4. *Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.*
5. *Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*
6. *Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”.*

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu mieści się w budynku Urzędu Gminy w Sadowiu, tel. 15 86 92 437 w. 36. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje jedno pomieszczenie, wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Kasie Banku Spółdzielczego w Kielce O/Opatów Filia Sadowie lub przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad. 1 Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej (Załącznik 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W dniu kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sadowiu zatrudnionych było 5 pracowników na umowę o pracę, w tym: kierownik, główny księgowy (na ¼ etatu), 3 pracowników socjalnych (w tym jedna osoba z POKL) oraz opiekunka specjalistyczna na umowę-zlecenie.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej – posiada wykształcenie średnie zawodowe w zakresie pracy socjalnej oraz wymagany staż pracy w pomocy społecznej, natomiast nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej – w związku z tym nie spełnia wymaganych na tym stanowisku kwalifikacji.

Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce, legitymują się właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

Ponadto ustalono, iż pracownicy socjalni OPS w Sadowiu wykonują zadania związane z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $4180/3 = 1\ 393$

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), na jednego pracownika socjalnego przypada 1 393 mieszkańców.

Ad. 2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasiłki stałe.

Z danych zawartych w Meldunku kwartalnym oraz informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Zał. Nr 2 – Tabela sporządzona przez Kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”) wynika, iż w 2012 roku, do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **15 osób**, z czego **6 osób to osoby samotne**. W dniach kontroli pomoc w formie zasiłku stałego kierowana była do **12 osób**. Łączna kwota wypłaconych zasiłków stałych w 2012 roku, do dnia kontroli to **47 982 zł**. Za **14 osób** Ośrodek opłaca składkę zdrowotną, której koszt za III kwartały wyniósł **4 179,80 zł**.

Kontroli poddano wybrane teczki z dokumentacją stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne nr:

OPS-8122/6/1/2008 i OPS-8210/5/1/2012; OPS-8122/15/1/2007; OPS-8122/63/1/2007; OPS-8122/1/1/2008; OPS-8122/1/1/2009; OPS-8122/17/1/2012 oraz zmiana wysokości świadczenia OPS-8122/17/2/2012; OPS-8122/16/2012 (realizacja zasiłku do maja br.); OPS-8122/15/2011 (świadczenie było do 30 IV 2012r.); OPS-8122/13/2011 (zasiłek wypłacany był do 30 IX 2012r.); OPS-8122/16/1/2011; OPS-8122/14/1/2011; OPS-8122/11/1/2010 oraz decyzja przedłużająca świadczenie OPS-8210/9/1/2012; OPS-8122/10/1/2011; OPS-8122/18/2/2011 i OPS-8210/7/1/2012.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzone są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do ośrodka. W decyzjach przyznających pomoc brak numeru upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do ich podpisywania, brak także publikatora Kodeksu postępowania administracyjnego oraz nieaktualne z 2006 r. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzje o przyznaniu pomocy w przeważającej części klienti odbierali osobiście, co potwierdzali podpisem i datą odbioru.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art.17 ust.1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt. 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do trybu i zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasilki okresowe.

Z danych zawartych w meldunku MK1/MK2 za III kwartały oraz informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, iż w roku 2012 pomoc okresową przyznano **11 osobom**, a koszt świadczeń w łącznej wysokości wynosi **9 197 zł**, w tym z **dotacji celowej 5 692 zł i 3 505 zł ze środków własnych**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 8, długotrwała choroba – 1 oraz z powodu innych przyczyn - 2.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS-8123/18/12; OPS-8123/4A/12; OPS-8123/50/12; OPS-8123/22/12; OPS-8123/39/12; OPS-8123/19, 19A i 19B/12; OPS-8123/30/12; OPS-8123/11/1/2012, OPS-8123/8/1/2012, OPS-8123/10/1/2012, OPS-8123/6/2/2012, OPS-8123/4/1/2012, OPS-8123/1/2/2012, OPS-8123/9/1/2012, OPS-8123/2/1/2012, OPS-8123/3/1/2012, OPS-8123/6/1/2012.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). Pomoc była również przyznawana z urzędu na wniosek pracownika socjalnego.

W toku kontroli stwierdzono, iż w IV części wywiadów środowiskowych w rubryce praca socjalna znajdował się zapis „odwiedziny pracownika socjalnego”, który w ocenie Zespołu kontrolnego jest zbyt ogólny i nie odzwierciedla rzeczywistych działań prowadzonych przez pracowników socjalnych mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W aktach ponadto znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych. W niektórych przypadkach pomoc była przyznawana od miesiąca złożenia wniosku, a w pozostałych natomiast dopiero od 1 dnia następnego miesiąca. Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 ze zm.) świadczenie pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją.

W decyzjach administracyjnych, wydawanych na wsparcie w formie zasiłków okresowych widnieje aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, Kodeks postępowania administracyjnego oraz zostało również przywołane upoważnienie kierownika jednostki do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Brak jest Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 127, poz. 1055).

W przedmiotowych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za III kwartały 2012 roku oraz z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, iż pomocą w tym zakresie objęto ogółem **81 osób**. Całkowity koszt Programu wyniósł **15 793 zł**, w tym dotacja **9 056 zł** i środki własne **6 737 zł**. Pomoc w formie gorących posiłków otrzymały **ogółem 54 osoby**, w tym 13 dzieci do 7 roku życia oraz 40 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2012 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku celowego **12 rodzin**. Koszt wypłaconych zasiłków celowych wyniósł **5 600 zł**

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w Zespole Szkół w Sadowiu. Z jednodaniowego posiłku korzysta 33 dzieci. Koszt posiłku dla dzieci w klasach I – III wynosi 1,30 zł, a dla pozostałych dzieci – 1,80 zł.

Dodatkowo w roku 2012 do dnia kontroli Ośrodek sfinansował koszt posiłku dla 9 uczniów, którzy uczęszczali do szkoły w Opatowie. Koszt pełnego obiadu wynosi 4,00 zł. Ponadto na wniosek dyrektora szkoły Ośrodek bez wywiadu przyznał pomoc w formie gorącego posiłku dla 8 dzieci na kwotę 1 214 zł.

Z powyższego zestawienia wynika, iż wszystkie dzieci otrzymują gorący posiłek. Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie zasiłków celowych** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS-8127/12/1/2012c; OPS-8127/11/1/2012; OPS-8127/10/1/2012c; OPS-8127/9/1/2012c; OPS-8127/7/1/2012c; OPS-8127/6/1/2012c; OPS-8127/5/1/2012; OPS-8127/3/1/2012; OPS-8127/1/1/2012; OPS-8127/2/1/2012 oraz OPS-8127/2/2/2012.

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie posiłku**, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS-8121D/87/12; OPS-8121D/252/12; OPS-8121D/36/12; OPS-8121D/247/12; OPS-8121D/166/12; OPS-8121D/124/12; OPS-8121D/73/12; OPS-8127/31/1/2012p, OPS-8127/28/1/2012p, OPS-8127/2/1/2012p, OPS-8127/1/1/2012p, OPS-8127/6/1/2012p, OPS-8127/20/1/2012p, OPS-8127/27A/1/2012p, OPS-8127/30/1/2012p, OPS-8127/8/1/2012p, OPS-8127/5/1/2012p.

W toku kontroli stwierdzono, iż w 4 przypadkach udzielenia pomocy w formie posiłku dla dzieci w szkole (OPS-8127/2/1/2012p, OPS-8127/6/1/2012p, OPS-8127/8/1/2012p, OPS-8127/5/1/2012p) decyzje były wydane w lutym 2012 r. na cały rok kalendarzowy 2012 bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego bezpośrednio przed wydaniem decyzji, czyli niezgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Według wyjaśnień Kierownika Ośrodka pomoc została przyznana długofalowo (co najmniej od 2010 r. odrębnymi decyzjami na każdy rok kalendarzowy) ze względu na wiek dzieci i złą sytuację finansową rodzin – natomiast aktualizacje wywiadów środowiskowych były wykonywane co 6 miesięcy zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy. Pracownicy Ośrodka zostali pouczeni o konieczności sporządzenia wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji administracyjnej.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. W decyzjach administracyjnych wydawanych za zasiłki celowe z Programu oraz posiłki przywołano ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Kodeksu postępowania administracyjnego i upoważnienie kierownika do wydawania decyzji. Decyzje administracyjne na posiłek wydawane są dwa razy w roku: na okres od stycznia do czerwca oraz od września do grudnia.

Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Ad.3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną. W roku 2012 usługi nie były świadczone. Z informacji Kierownika Ośrodka Pomocy wynika, iż osoby, które wymagałyby pomocy pozostają pod opieką rodzin, które z kolei otrzymują świadczenia pielęgnacyjne (Załącznik Nr 3 – oświadczenie Kierownika OPS w Sadowiu).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Usługa świadczona jest w jednym środowisku - u dziecka autystycznego. Usługę wykonuje opiekunka specjalistyczna, posiadająca odpowiednie przygotowanie zawodowe. Godzina specjalistycznych usług opiekuńczych została wyceniona na 30 zł. Usługa wykonywana jest przez 6 godzin tygodniowo.

Do prowadzonej dokumentacji nie wnosi się zastrzeżeń. Znajdują się w niej wszystkie niezbędne załączniki, tj. wywiad, zaświadczenie o dochodach, zaświadczenie lekarskie z PZP, decyzja.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do domów pomocy społecznej. W do dnia 30 września 2012 r. Ośrodek opłacał za pobyt **4 osób** umieszczonych w domu pomocy wydatkując na ten cel kwotę **68 056 zł**.

Ad. 4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna w kontrolowanej jednostce polega na:

- pomocy osobom poprzez ukierunkowanie do odpowiednich instytucji,
- skierowaniu wniosków do sądu o objęcie rodzin nadzorem kuratorskim,
- utrzymywaniu ścisłej współpracy z kuratorami,
- pomocy w redagowaniu pism procesowych (m. in. pozew o alimenty, rozwód, separację),
- pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków i pism urzędowych (ZUS, KRUS, Urząd Skarbowy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności itp.),
- współpracy ze szkołami (pedagogiem szkolnym),
- informowaniu ofiar przemocy o przysługujących im prawach oraz formach pomocy.

W rozwiązywaniu trudnych problemów swoich podopiecznych kontrolowana jednostka współpracuje z gminą, Powiatowym Urzędem Pracy, Ośrodkiem Zdrowia, szkołami i Policją.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu w 2011 roku realizował w okresie od 01.07.2011 r. do 31.12.2011 r. projekt systemowy, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie Gminy Sadowie”. Projekt był realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”.

Projekt skierowany był do 10 osób, mieszkańców Gminy Sadowie, którzy korzystali ze świadczeń pomocy społecznej tutejszego Ośrodka w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, nie pracowali i byli w wieku aktywności zawodowej. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia zawodowe:

- „Profesjonalny sprzedawca z aranżacją witryn sklepowych” – 1 edycja dla 7 kobiet
- „Sprzedawca- magazynier z obsługą komputerowych programów użytkowych, kas fiskalnych i wózka widłowego”- 1 edycja dla 3 mężczyzn.

- warsztaty – komputer i internet jako narzędzie poszukiwania pracy, pierwsza pomoc, warsztaty zarządzania budżetem domowym, świadomy pracownik, doradztwo obywatelskie, warsztaty interpersonalne, szkolenie profilaktyczne, trening pracy, trening dbałości o wygląd zewnętrzny,

- doradztwo (indywidualne oraz grupowe) m. in. prawne, psycholog, zawodowe, w zakresie zakładania działalności gospodarczej, interwencji kryzysowej w zależności od potrzeb uczestników i uczestniczek,
- szkolenia praktyczne u pracodawców, których celem jest ugruntowanie umiejętności nabytych na szkoleniu zawodowym, które mogą zostać wykorzystane w przyszłej pracy.

W roku 2012 Projekt skierowany był do 10 kobiet, mieszanek Gminy Sadowie, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej tutejszego Ośrodka, które nie pracowały i były w wieku aktywności zawodowej.

Oferta wsparcia:

1. Szkolenie zawodowe „Pracownik gospodarczy z aranżacją terenów zielonych”.
2. Warsztaty - obejmujące warsztaty interpersonalne, szkolenie profilaktyczne, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, moduł „świadomy pracownik”, trening dbałości o wygląd zewnętrzny, pierwsza pomoc przedmedyczna oraz szkolenie komputerowe.
3. Doradztwo (indywidualne oraz grupowe) m. in. prawne, psycholog, zawodowe, w zakresie zakładania działalności gospodarczej, interwencji kryzysowej, w zależności od potrzeb uczestników i uczestniczek.
4. Szkolenie praktyczne, którego celem jest ugruntowanie umiejętności nabytych na szkoleniu zawodowym, które mogą zostać wykorzystane w przyszłej pracy.

W 2012 roku do dnia kontroli pracownicy socjalni sporządzili 13 kontraktów, w tym 10 w ramach PO KL. Kontraktami zostały objęte rodziny długotrwale bezrobotne, niezaradne życiowo, długotrwale korzystające z pomocy społecznej. Zawarte kontrakty socjalne miały na celu aktywne poszukiwanie zatrudnienia przez podopiecznych, poprawę warunków bytowych oraz usamodzielnienie długotrwale korzystających z pomocy OPS. Kontrakty sporządzone zostały w sposób prawidłowy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.

Ad. 5. Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolowana jednostka nie ma zleconego do realizacji zadania wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ad. 6 Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”.

- powołanie Zespołu roboczego,
- diagnoza sytuacji społecznej gminy,

- *analiza SWOT (opis szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron gminy),*
- *określenie celów strategicznych i operacyjnych, harmonogram realizacji, sposób monitorowania realizacji strategii.*
- *realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.*

Aktualnie obowiązujący dokument dotyczący rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sadowie został przyjęty Uchwałą Nr XXXV/157/06 Rady Gminy Sadowie z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2015

Powołanie zespołu roboczego

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadowie nie został powołany. Strategia opracowana została przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w oparciu o dane będące w dyspozycji OPS oraz uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Posterunku Policji w Sadowiu, od organizacji i instytucji współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Diagnoza problemów społecznych

Diagnoza problemów społecznych (zawarta w rozdziale III Strategii) została opracowana na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej Gminy Sadowie. Diagnozy problemów społecznych dokonano dla poszczególnych grup społecznych wymagających wsparcia w ramach pomocy społecznej, tj: osoby niepełnosprawne, rodziny dysfunkcyjne i problemowe, bezrobotni, osoby uzależnione. Każda z grup została omówiona i poparta danymi statystycznymi i analizą skali problemu w Gminie Sadowie w latach 2004-2005.

Analiza SWOT

Nie przeprowadzono Analizy SWOT (określenie mocnych i słabych stron Gminy przy istniejących szansach i zagrożeniach).

Misja

W strategii nie sformułowano misji i wizji.

Cele strategiczne

W Strategii wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych.
2. Przeciwdziałanie patologiom rozwiązywania problemów alkoholowych osób i rodzin.
3. Pomoc rodzinie jest zadaniem służb społecznych mającym na celu zaspokojenie potrzeb rodziny nie tylko materialnych, ale także psychicznych, emocjonalnych i zdrowotnych.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Dla poszczególnych celów strategicznych zdefiniowano cele operacyjne, kierunki działania służące osiągnięciu tych celów oraz przewidywane efekty.

Harmonogram działań z podaniem kosztorysu na określone cele.

Strategia nie zawiera harmonogramu realizacji. Pod każdym z celów wpisano instytucje uczestniczące w realizacji celu. Nie założono ram czasowych dla realizacji celów, nie określono źródeł finansowania ani mierników realizacji poszczególnych działań.

Monitorowanie i ewaluacja

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sadowie nie określono zasad i sposobu monitorowanie Strategii, nie wyznaczono koordynatora realizacji Strategii, którym zgodnie z art.110 ust.4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1372 z późn. zm.) winien być ośrodek pomocy społecznej.

Nie przedstawiono żadnej dokumentacji potwierdzającej monitorowanie realizacji Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.

W gminie Sadowie nie sporządzano sprawozdań z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych od momentu jej uchwalenia do chwili obecnej.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej sporządził dla potrzeb kontroli „Informację o realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” (Zał. Nr 4 – Informacja), która zawiera ogólne informacje dotyczące realizacji zadań Ośrodka Pomocy Społecznej oraz współpracy z instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego i celowego, usługi opiekuńcze, posiłek przyznano celowo i zasadnie.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 z późn. zm.), na jednego mieszkańca przypada tu 1 393 mieszkańców.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Sadowiu pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanych stanowiskach. Natomiast Kierownik kontrolowanej jednostki nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej – w związku z tym nie spełnia wymaganych na tym stanowisku kwalifikacji.

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są złe, klienci nie mają możliwości przedstawienia swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Statut kontrolowanej jednostki wymaga zmian w zakresie zadań własnych obecnie obowiązujących i wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz wymienienia aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek.

Pozytywnym jest fakt, iż wszystkie dzieci na terenie Gminy otrzymują gorący posiłek.

W aktach klientów znajdują się aktualne dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

Natomiast w decyzjach administracyjnych brak zapisu o upoważnieniu Kierownika Ośrodka do podpisywania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej.

Kontrolowana jednostka nie wykorzystuje w pełni kontraktu socjalnego, poza projektem systemowym PO KL, jako instrumentu pracy socjalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sadowie na lata 2006-2015 jest dokumentem formalnym, nie zawiera harmonogramu realizacji, nie jest monitorowana, brak informacji o sposobie jej wdrażania. Ponadto analiza treści dokumentu wskazuje, że część zawartych w niej zapisów uległa dezaktualizacji wobec zmieniającej się sytuacji społecznej Gminy od 2006 r. do chwili obecnej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy.

Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez Kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
3. Wyjaśnienia Kierownika jednostki w kwestii usług opiekuńczych.
4. „Informacja o realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”

Protokół sporządzono 25.10.2012 r., podpisano 12.11.2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon
2. Barbara Nowak
3. Syska Zofia

Ze strony kontrolowanej:

Ewa Chlebna – Kierownik OPS